

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
PRÁVNICKÁ FAKULTA

KATEDRA TRESTNÍHO PRÁVA

POSUDEK VEDOUCÍHO DIPLOMOVÉ PRÁCE

Téma práce : Návykové látky v silniční dopravě
Autor : Vojtěch Novotný
Vedoucí diplomové práce: JUDr. Bc. Jiří Říha, Ph.D.
Oponent : JUDr. Jaromír Hořák, Ph.D.
Rozsah práce: 48 stran vlastního textu (spolu s obsahem, literaturou, přílohami, abstraktem a dalšími náležitostmi 62 stran)
Datum odevzdání práce: 14. 4. 2016

1. Aktuálnost (novost) tématu: Diplomant si zvolil individuální téma návykových látek v silniční dopravě. Jde nepochybně o významný kriminogenní faktor, účast na silničním provozu pod vlivem návykové látky je nebezpečná, zejména jde-li o řidiče dopravních prostředků, vede často k ohrožení či porušení života a zdraví, resp. cizího majetku. Téma práce diplomant nevymezil jako pojednání o jediném trestném činu ohrožení pod vlivem návykové látky, byť je mu věnována největší pozornost, diplomant zvolil pojednání komplexnější, zaměřil se i na další trestné činy páchané ve spojitosti se zneužíváním návykových látek v silniční dopravě. Práce ovšem přesahuje obor trestního práva, diplomant pojednává i o správním trestání, čemuž nelze s ohledem na vymezené téma nic vytknout. Protiprávní činnost v silniční dopravě páchaná ve spojitosti se zneužíváním návykových látek není již z uvedených důvodů soustředěna v jediném zákoně, dokonce ani trestní zákoník nemá speciální hlavu či díl věnovaný trestným činům v dopravě. Je však dobré si určité souvislosti jednotlivých trestných činů uvědomovat, a to nejen v rámci jednoho oboru, ale i napříč jednotlivými odvětvími. I z uvedených důvodů je proto zvolené téma vhodné ke zpracování v diplomové práci.

2. Náročnost tématu na:

- teoretické znalosti – byly potřeba především znalosti z oboru kriminologie, ale též z oboru trestního práva hmotného i procesního, případně i kriminalistiky či dalších doprovodných věd kriminálních (zejm. trestní politiky),
- vstupní údaje a jejich zpracování – diplomant měl rozebrat pojem silniční dopravu a návykové látky, následně vytypovat protiprávní jednání, které by ve spojitosti s takto vymezenými pojmy přicházely v úvahu, subsumovat je pod příslušné právní normy a ty následně podrobit rozboru, měl se věnovat aktuálním jevům v tomto druhu kriminality (v širším smyslu), bylo vhodné využít především různé statistiky, případně též kazuistiku, či vlastní kriminologické výzkumy, vhodné se mohlo jevit též provedení srovnání historického či mezinárodního, s ohledem na název práce se ovšem autor mohl vydat vlastní cestou a věnovat se jen vybraným dílčím aspektům vybrané trestné činnosti,
- použité metody – odpovídající tématu.

3. Kritéria hodnocení práce:

- **Logická stavba práce:** Diplomant rozdělil práci do tří číslovaných kapitol, které podrobně členil na další podkapitoly. Tuto strukturu dále doplnil o nečíslovaný úvod a závěr. V první kapitole diplomant nejprve vymezil pojmy silniční dopravy a návykových látek, již v této kapitole předznamenal další členění práce i pro pozdější kapitolu, která tvoří jádro práce, neboť vymezuje oba uvedené pojmy zvlášť pro trestní právo a zvlášť pro správní právo. To

se opakuje i v kapitole druhé, v níž se věnuje hmotněprávní úpravě, nejprve v rámci trestního práva, následně v rámci správního práva. Ve druhé kapitole pak v rámci části věnované trestnímu právu podrobně rozebírá trestný čin ohrožení pod vlivem návykové látky, tuto kapitolu dále podrobně člení podle skupin znaků skutkové podstaty, resp. na formy trestné činnosti, kvalifikační okolnosti a sankce; dále se věnuje (již nikoli tak podrobně) trestným činům obecného ohrožení a opilství. V rámci správněprávní části se pak věnuje přestupkům podle § 125c zákona o silničním provozu, které mají spojitost s užitím návykové látky řidičem. V rámci procesněprávní úpravy se diplomant věnuje nejprve možnostem zjištění ovlivnění návykovou látkou, dále pak „vyšetření“, čímž míní orientační vyšetření a odborné lékařské vyšetření, nakonec připojil kapitoly nazvané „možnosti řidiče“ a „možnosti policie“. Z hlediska členění a názvů kapitol se jeví ta poslední jako nejméně zdařilá, pro odbornou práci až vulgární. Strukturu, jakkoliv je svébytná, je možno až na uvedenou výhradu ohledně dalšího členění v rámci kapitoly třetí považovat za zdařilou.

- **Práce s literaturou (využití cizojazyčné literatury) včetně citací:** Přehled použité literatury uvádí základní prameny pro diplomantovu práci, jsou zde zmíněny některé učebnice (v příslušném odvětví však diplomant zpravidla využil jedinou, další od konkurenčních nakladatelství však pominul), komentáře (zde je již zastoupeno více prací k témuž zákonu od různých nakladatelství, byť některé komentáře diplomant též pominul, např. komentář Vantuchův k trestnímu zákoníku, jakož i některé další), dále jsou v seznamu uvedeny práce kriminologické, kriminalistické či z jiných vědních oborů, zmiňuje některé monografie a vybrané odborné články. Přehled literatury není s ohledem na zvolené téma nijak zvlášť rozsáhlý, čítá v podstatě 20 pramenů (odborných článků toliko 5). Diplomant nezmiňuje cizojazyčné zdroje. Diplomant též odkazuje na internetové zdroje, které vypočítává zvláště. Spíše úsměvně působí uvedení tzv. ostatních zdrojů jako pramenů práce (konzultace a semináře). Diplomant jinak dodržuje uznávaná pravidla pro citaci, uvádí práce v souladu s českými normami ČSN ISO 690, resp. 690-2.
- **Hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu):** Diplomant se zhostil práce se ctí, podává standardní výklad základních pojmů, jádrem práce je především výklad znaků trestného činu ohrožení pod vlivem návykové látky. V některých ohledech by bylo možno představit si hlubší analýzu (např. při rozboru stavu vylučujícího způsobilost k určité činnosti, a to zejména ve vztahu k jiným návykovým látkám, odlišným od alkoholu), s některými kritickými myšlenkami lze vcelku souhlasit, u jiných by bylo možno vést polemiku, mnohdy chybí podrobnější argumentace svědčící ve prospěch či v neprospěch té které varianty. Diplomant vychází především z uznávané odborné literatury, respektuje též soudní rozhodnutí, na která hojně odkazuje. To je vcelku v pořádku v případech ovlivnění osob alkoholem (při spáchání přečinu podle § 274 tr. zákoníku), neboť v tomto směru jde o názory ustálené, zpravidla pamatující na valnou většinu případů. Poněkud jinak je tomu u tzv. jiných návykových látek, kde dochází k dynamickému vývoji, a to s ohledem na vybavenost policejních hlídek potřebnými testery a tím pádem i s ohledem na častější postih těchto případů (podle soudní praxe tyto případy již tvoří významnou část všech případů trestných činů podle § 274 tr. zákoníku, podle některých soudců dosahující třetiny až poloviny všech soudně trestných případů). Tím ale vznikají pro aplikační praxi i dosud neřešené problémy, zejména pak pokud jde o stanovení hranic minimálního množství těchto tzv. jiných návykových látek, u kterých jde již o trestní odpovědnost a nikoli o odpovědnost správní. V tomto směru mohl diplomant v příslušných pasážích rozvést, jak tomu u jednotlivých látek je, zvláště pak, pokud se soustředil i na vymezení odpovědnosti správní, popř. podrobněji vysvětlit, proč takové stanovení možné není. Podobně mohl více rozvést problematiku prokazování stavu vylučujícího způsobilost v případě ovlivnění těmito jinými návykovými látkami, mohl polemizovat s nejnovější judikaturou Nejvyššího soudu ohledně tohoto tématu, zvláště pak pokud jde o nutnost přibrat znalce z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie, jak to odpovídá názorům aplikační praxe v případě alkoholového opojení, jak to bude v případech odmítavého stanoviska řidiče podrobit se jakékoliv kontrole ke zjištění ovlivnění návykovou látkou apod., bude takový pachatel pak nepostižitelný prostředky trestního práva, popř. je možno provést i jiné důkazní prostředky a prokázat tak

naplnění znaků trestného činu (např. podle starší judikatury u alkoholového opojení bylo možno využít i svědeckých výpovědí k prokázání stavu vylučujícího způsobilost). V některých ohledech je tak možno výklad diplomanta označit za stručný a nepostihující celou šíři problému. Naopak pěkný rozbor diplomant učinil např. v pasáži týkající se spolupachatelství a účastenství a vývojových stadií trestné činnosti, jakkoliv s některými jím prezentovanými závěry by bylo možno polemizovat, jeví se jeho názory srozumitelně odůvodněné.

- **Úprava práce (text, grafy, tabulky):** Úprava textu je řádná, úhledná, práce je v tomto směru na standardní dobré úrovni (jen některé čtenáře může trochu rušit, že text samotný je psán tzv. patkovým písmem, zatímco poznámky pod čarou bezpatkovým, navíc nejsou zarovnány do bloku jako běžný text). Diplomant nezařadil do práce tabulky či grafy, což je tak trochu ke škodě věci (i s ohledem na vybrané téma), přitom práce na dané téma by si právě doplnění o statistické údaje zasloužila.
- **Jazyková a stylistická úroveň:** Diplomant užívá v zásadě spisovného jazyka, práce je v souvislých pasážích psána čtivě, až na výjimky se neobjevují gramatické chyby (zejména v interpunkci), stylistické nedostatky či neobratná vyjádření. V tomto směru lze diplomantovi především vytknout jeho popularizační tendence, mnohdy působící neodborně a nevědecky (zejména jde o pasáže věnované procesnímu právu – jde o již zmíněné „možnosti“ řidiče a „možnosti“ policie, kde za možnost diplomant označuje různá práva a jím odpovídající povinnosti dalších subjektů; možnost není právní modalitou).

4. Případné další vyjádření k práci: Na diplomové práci je znát, že diplomant se tématu i práci poctivě věnoval, k získaným poznatkům přistupoval kriticky, na druhou stranu v některých pasážích mohl svou kritiku podrobněji zdůvodnit a zmínit i argumenty svědčící opačnému názoru a s nimi se vypořádat. V práci diplomant hojně využívá kazuistiku, vytváří též vlastní modelové případy, které adekvátně posuzuje, v podstatě na většinu vykládaných pravidel (zvláště pak sporných) vytváří vlastní příklady. Diplomant se v práci nedopouští hrubých věcných chyb. Je zřejmé, že se diplomant s tématem celkem podrobně seznámil, a zdařile zpracoval diplomovou práci na dané téma.

5. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě:

- *Je možné judikatorně stanovit minimální hranice trestnosti u tzv. jiných návykových látek (návykové látky odlišné od alkoholu) pro dosažení tzv. stavu vylučujícího způsobilost v případě přečinu podle § 274 tr. zákoníku (podobně jako je tomu u alkoholu při dosažení koncentrace 1 promile alkoholu v krvi), o jaké hranice by případně mělo jít u nejznámějších tzv. jiných návykových látek, popř. proč podle Vás takové hranice není možné jednoznačně stanovit?*

6. Doporučení / nedoporučení práce k obhajobě. Doporučuji k obhajobě.

7. Navržený klasifikační stupeň: 1

V Praze dne 10.6.2016

JUDr. Jiří Říha, Ph.D.
vedoucí práce